

molts llocs els músics populars han donat NLL: Santa Creu de *Joglars* en el Lluçanès; i sembla que n'hi hagué molts a Andorra, que han deixat herència toponímica: vegeu el que dic de *Ministrells*, i de la *Font de la Gaitanta*; junt amb *Juclan*, *-glà*, els tres són als tres angles d'Andorra: SO., al SE. i al NE.

Judaica, Judí, Judista, V. Juïc Mont- Juèria, V. Juïc

JUEST

Partida del terme de Castrocit (ajuntament de Calbera) (Alta Ribagorça). És a l'alta vall del barranc de les Lleres, a 1.602 m. alt.

PRON. MOD. *čuešt*, oït a Castrocit per JCoromines. *ETIM.* No se li veu possible cap etimologia romànica. Deu ser pre-romà. Podria venir d'un compost basc *JAU-ESTO, «closa del senyor», compost format amb *jaun* + *esto*, «tanca, clos». La -N intervocàlica havia de caure normalment en basc. J.F.C.

JULÀ

Poble del Gironès, a l'esq. del Ter, uns 8 k. a l'E. de Girona.

PRON. LOCAL. *žujá* a Parlavà i Vilopriu (Casac. 1920); id. oït a Madremanya 1964, XLV, 41-48.

MENCIONS ANT. 1035: *Iuliano* (BABL III, 324); 1114: *Jullano* (BABL IV, 43); 1159: «St. Petrus de *Jullan*» (BABL IV, 187); 1293: *Castrum Julianum* (Alsius, *Nom.* 68); 1359: *Juya* --- *Juyan* (CoDoACA XII, 98).

ETIM. Com ja veuen M. Lübke (BDC XI, 29), Botet (GGC Gir.) i Aebischer (*Top.*, 99), prové de (PAGUM o CASTRUM) JULIANUM, derivat del NP JULIUS, amb la consonant *yl* reduïda a *-y-* segons la pron. popular del Gironès.

JUÏC, MONT-, VILAJUÏGA, i altres noms derivats del nom dels jueus

MONTJUÏC

1) El turó damunt Barcelona. *PRON.* *mupžuič*.

MENCIONS ANT. 984: «in pago Barchinonense --- prope *Monte Iudaico* ---» (*Cart.* de St. Cugat I, p. 133); 1164: «--- *Monte iudicum* ---» (MiretS., *Templ.* p. 165); 1183: «in *Monte iudic* de Barchinona» (Miret, I. c.). Inútil donar-ne més perquè es troben fàcilment, a grapat; vegeu-ne molta més informació en les dues obres de CCandí, *Lo Montjuïc de Barcelona*, 256 pp. 4°, Bna. 1903; i GGC, *Ci. de Bna.* Com a curiós recordaré que en castellà antic se n'havia usat una forma apocopada «*Monjui*, monte cerca de Barcelona.» (1492, Nebrixa, *Dict. Hisp. -Lat.* f^o6r').

No se sap el nom que li donessin els romans ni grecs, per més que en Pomponi Mela, en *De Situ*

Orbis (II, 8) es llegeixi: «--- parva flumina, Baetulo [el Besòs. V. l'article *Badalona-Besòs*] juxta *Jovis montem*; Rubricatum in Barcinonis litore ---»; i alguns, puntuant malament aquest passatge, han volgut entendre que Mela volia designar Montjuïc amb aquest nom *Mons Jovis* 'muntanya de Júpiter'; i, enfilant-se en aquest error, han pretés —contra tota possibilitat de Lingüística i en violació de les normes més elementals de la Fonètica— que *Montjuïc* vinguí de MONTE JOVIS. En realitat ignorem a quin turó aplicava Mela aqueix nom que, segons el text transmés, hauria de ser vora el Besòs damunt Badalona (Montalegre-Conreria? Sant Mateu? etc.).

En va donar-hi importància: perquè comprenem que la marineria romana donava el nom del déu més divulgat a molts turons que veien prop de la costa, servint-los de senyes: ho feien també, segons Mela, amb el Montgó de Dènia (Veg. aquest article) i amb l'altre *Montgó* entre el Ter i L'Escala; nom que fonèticament tampoc pot venir de MONTEM JOVIS. Parlant d'aquest últim diu Mela: «tum *Mons Iovis*, cuius partem occidenti adversum --- *Scalas Annibalis* appellat» (ii, 6) (V. els articles *L'Escala* i *Montgó*).¹

2) *Montjuïc*, damunt la ciutat de Girona, te. Sant Daniel. *Pron. mupžuič*, oït sovint a Girona (1916 ss.) *MENCIONS ANT.* 1359: *Mont Juych* (CoDoACA). Ignorem a quin dels dos es referia el gran trobador Peire Vidal (princ. segle XII) amb *Monjuzics*, que fa rimar amb *Vics* 'Vic d'Osona' (ed. Crescini, *Liriche*, S.35, v. 86, p.301): potser no a (*J*), encara que sigui el més conegut, però Vidal es refereix a les parts septentrionals de Catalunya (Vic, etc.), les que conexia millor.

Encara n'hi ha d'altres, per ex. (3) la Baga de *Montjuïc* a l'alt Berguedà (afores de Borredà: C.A. Torras, *Berg.*, p. 117).

ETIM. A penes cal precisar el que és evident per a tot lingüista i coneixedor del català: que *juïc* és l'adjectiu que significa 'pertanyent a jueus'; no pertoca al present llibre de Lingüística, etimologia i geografia històrica, demostrar ni a penes esbrinar per què es donà aquesta denominació a aquests paratges: un cementiri de jueus, han assegurat gent entesa, perquè essent rebutjats dels fossars cristians, en feien ells un en els afores de les poblacions: «mires per un forat la tomba del jueu /---» en l'*Oda* d'Aribau etc.

Tant se val, no ens hi farem forts. Però altres noms d'aquest article suggereixen que prop de les poblacions de molta vida comercial, els jueus es feien llur petit nucli d'habitatges: preferint-ho als calls tancats, per la major llibertat de maneig, i cridant menys l'atenció cap als pogroms sempre imminents. ¿Per què no ho haurien fet cap a on hi ha avui el Poble-sec o les Hortes de St. Bertran?

Dissimulats de primer, enfilant-se amunt després,